

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Needs Assessment of Training to Enhance Information and Communication Technology Competencies for the Director of Basic Education Institutions

กฤติน พันธ์เสนา¹, เผชญ กิจระการ²
Kittin Phansena¹, Pachoen Kritrakan²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 375 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าความเชื่อมั่น .946 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดลำดับความสำคัญของค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified})

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน และด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนด้วย ICT อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการจัดการงานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และด้านการบริหารจัดการข้อมูลโรงเรียน และการสื่อสารทางไกล ตามลำดับ ความต้องการเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประเมินการใช้ ICT ในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน และด้านการสื่อสารผ่านสมาร์ตโฟนและโซเชียลเน็ตเวิร์ค ตามลำดับ

คำสำคัญ: การศึกษาความต้องการจำเป็น สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

¹ นิสิตระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Ph.D. Candidate in Educational Technology and Communication, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Faculty of Education, Mahasarakham University

Abstract

The purpose of this research is to study the need for training to enhance information and communication technology competencies. of the Director of Basic Education Institution. The director of basic education institutions in the northeastern region of 375 people, which was obtained by multi-stage random sampling. The tools used were questionnaires for training needs to enhance information and communication technology competencies. Of the Director of Basic Education Institution with confidence value of .946 Statistics used in data analysis included, frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and prioritize the Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}).

The research found that current conditions relating to information and communication technology competencies of the school director at a high level. Basic computer use and the promotion of teaching and learning with ICT at the highest level followed by electronic document management and the management of school information and long-distance communication respectively. Needs to enhance information and communication technology competencies of the school director at the highest level. The evaluation of ICT use in educational institutions is at the highest level followed by basic computer use and communication via smartphones and social networks respectively.

Keywords: Needs assessment, information and communication technology competencies, basic education institutions

บทนำ

ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นตัวชี้วัดสำคัญต่อทิศทางการดำเนินนโยบายทางการศึกษา หากผู้อำนวยการมีความสามารถสูง มีวิสัยทัศน์ กว้างไกล การดำเนินงานทางการศึกษาไปในทิศทางที่มุ่งหวังไว้ ย่อมสำเร็จได้โดยไม่เป็นเพียงแค่ความคิด แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ, 2543) ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีความรู้ ความสามารถในการวางแผน ความรู้ความสามารถเชิงผู้นำ ความรู้ความสามารถในการเป็นนักจัดการ ความรู้ความสามารถในการวิจัยและพัฒนา การประสาน

ประโยชน์ การประสานงาน การสื่อสาร การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ การเป็นผู้มีอำนาจหรือศักยภาพ เป็นผู้นำที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างแท้จริง จำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถในการบริหาร ซึ่งเป็นศักยภาพที่ซ่อนในตนเอง และแสดงออกได้ด้วยพฤติกรรมการทำงานที่เรียกว่าสมรรถนะการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ (จำลอง นักพ่อน, 2560) การบริหารโรงเรียนจะดำเนินไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ขึ้นอยู่กับบุคลากรหลายฝ่าย โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเป็นผู้มีสมรรถนะเพียงพอ (ลำภา นรสิงห์, 2546) สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า

สมรรถนะ (competency) เป็นปัจจัยในการทำงานที่เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่องค์กร โดยเฉพาะการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารทรัพยากรมนุษย์เพราะสมรรถนะเป็นปัจจัยช่วยให้พัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อให้ส่งผลไปสู่การพัฒนาองค์กร องค์กรต่าง ๆ จึงพยายามเอาสมรรถนะมาใช้เป็นปัจจัยในการบริหารองค์กรในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การพัฒนางานบริการ หรือการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร (เทือน ทองแก้ว, 2548)

โดยที่สภาพปัจจุบัน ประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งก็คือสื่ออิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมของประเทศอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และสิ่งที่มีความจำเป็นต้องปรับปรุงในสองลำดับแรกคือ บุคลากรทางการศึกษา และการบริหารจัดการ (สุทธนุศรีไสย์ และคณะ, 2561) ในอดีตที่ผ่านมาหน่วยงานทางการศึกษาพุ่งเป้าไปสู่การพัฒนาครู ด้วยเหตุที่การพัฒนาครูยังไม่สัมฤทธิ์ผล จึงทำให้ละเลยการพัฒนากระบวนสมรรถนะผู้อำนวยการสถานศึกษาไป (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ, 2543) ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่า ระบบการศึกษาควรคำนึงถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะของผู้อำนวยการสถานศึกษา ให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะในการทำงาน รู้สภาพทางการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้ทุกความมุ่งหวังของการจัดการศึกษาเป็นจริงได้ การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการศึกษาสภาพสมรรถนะปัจจุบัน และศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพสมรรถนะในปัจจุบัน เพื่อให้การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

สำเร็จผล ผู้วิจัยจึงดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ ของการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 13,224 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2560 จำนวน 375 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างได้จากการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2547) โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ประกอบด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 5 เขตพื้นที่การศึกษา ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดใหญ่ 10 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 115 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 250 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 375 โรงเรียน โดยเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษา ทั้งสิ้น 375 คน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาโมเดลการฝึกอบรมแบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการของการฝึกอบรมแบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษา และนำมาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) (สุวิมล ร่องวานิช, 2558) โดยทำการศึกษาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ผู้วิจัย สังเคราะห์ขึ้นมา จำนวน 12 ด้าน ดังนี้ 1) การใช้คอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน 2) การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ 3) การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูล 4) การสื่อสารผ่านสมาร์ตโฟนและโซเชียลเน็ตเวิร์ค 5) การจัดการงานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ 6) การใช้อีเมลล์ 7) การบริหารจัดการข้อมูลโรงเรียนและการสื่อสารทางไกล 8) การใช้ระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ 9) การใช้ระบบการเรียนรูปแบบออนไลน์ 10) การกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อการใช้ ICT อย่างมีประสิทธิภาพ 11) การประเมินการใช้ ICT ในสถานศึกษา 12) การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนด้วย ICT

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่ว่าด้วยสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้าน

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

1.3 วิเคราะห์กรอบความต้องการในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปกำหนดกรอบโครงสร้าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแต่ละระดับมีค่าคะแนนและความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/ความต้องการเสริมสร้าง ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/ความต้องการเสริมสร้าง ในระดับมาก

3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/ความต้องการเสริมสร้าง ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/ความต้องการเสริมสร้าง ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/ความต้องการเสริมสร้าง ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสอแนะอื่นๆ เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended) เพื่อให้ผู้ตอบ

แบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

2.1 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

2.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี รายงาน
การวิจัยทั้งใน และต่างประเทศ มาเป็นองค์ประกอบ
ในการสังเคราะห์ เพื่อใช้เป็นกระบอกคำถามของ
แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสาร ของผู้อำนวยการสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน จนได้ร่างแบบสอบถามตามกรอบ
แนวคิดของการพัฒนาโมเดลการฝึกอบรม
แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ด้าน
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับ
ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะ
กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุม
สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการ
สื่อสาร ทั้ง 12 สมรรถนะ

2.1.2 นำร่างแบบสอบถามที่ได้
นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อ
พิจารณาเกี่ยวกับความครอบคลุม และความ
ตรงประเด็นในเนื้อหา แล้วปรับปรุงแก้ไขส่วนที่
บกพร่อง

2.1.3 นำแบบสอบถามและแบบ
ประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจ
สอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และรายละเอียด
ของข้อความ ความเหมาะสมของภาษา โครงสร้าง
และรูปแบบ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดย
วิเคราะห์หาค่า IOC ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ
แล้วพิจารณาเลือกข้อความที่มีค่า IOC ตั้งแต่
0.50 ขึ้นไป (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2556) พบว่า
ค่า IOC มีค่าระหว่าง 0.60-1.00

2.1.4 ปรับปรุงข้อบกพร่องของ
แบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
แล้วนำมาหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำ
แบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้อำนวยการสถาน

ศึกษาชั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ซึ่งไม่ใช่
กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่า แบบสอบถาม
สภาพปัจจุบัน และความต้องการจำเป็นในการ
ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้อำนวยการสถาน
ศึกษาชั้นพื้นฐาน มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง
 $0.348=0.941$ และหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
เท่ากับ 0.946

2.1.5 จัดทำแบบสอบถามความ
ต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการ
สื่อสาร ของผู้อำนวยการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
ในรูปแบบแบบสอบถามออนไลน์ เพื่อนำไปใช้เก็บ
รวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทำหนังสือราชการขอความ
อนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
ตามรูปแบบของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์
พร้อมด้วยแบบสอบถามออนไลน์ จัดส่งทาง
ไปรษณีย์ถึงกลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 ฉบับ โดย
ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบแบบสอบถามได้
ผ่านช่องทางออนไลน์บนอินเทอร์เน็ต

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และ
ความต้องการเกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่อเสริม
สร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสาร ของผู้อำนวยการสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มา คำนวณด้วยโปรแกรม
คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean)
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard

Deviation) และแปลผลค่าเฉลี่ยโดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.51-5.00 มีสภาพปัจจุบัน/ความต้องการเสริมสร้าง ในระดับมากที่สุด

3.51=4.50 มีสภาพปัจจุบัน/ความต้องการเสริมสร้าง ในระดับมาก

2.51=3.50 มีสภาพปัจจุบัน/ความต้องการเสริมสร้าง ในระดับปานกลาง

1.51=2.50 มีสภาพปัจจุบัน/ความต้องการเสริมสร้าง ในระดับน้อย

1.00=1.50 มีสภาพปัจจุบัน/ความต้องการเสริมสร้าง ในระดับน้อยที่สุด

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อสรุปจากข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นที่รวบรวมได้จากการตอบ

แบบสอบถามตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4.3 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) นำข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการ มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Priority Needs Index: PNI_{modified})

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมรรถนะ	สภาพปัจจุบัน (D)			ความต้องการ (I)			PNI modified (I-D)/D	ลำดับ ความ สำคัญ
	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล		
1. ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน	3.76	0.66	มาก	4.66	0.77	มากที่สุด	0.24	4
2. ด้านการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์	3.74	0.71	มาก	4.39	0.74	มาก	0.17	8
3. ด้านการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูล	3.64	0.74	มาก	4.57	0.69	มากที่สุด	0.26	3
4. ด้านการสื่อสารผ่านสมาร์ทโฟนและโซเชียลเน็ตเวิร์ค	3.66	0.69	มาก	4.64	0.79	มากที่สุด	0.27	2
5. ด้านการจัดการงานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์	3.75	0.66	มาก	4.48	0.75	มาก	0.19	7
6. ด้านการใช้อีเมล	3.64	0.74	มาก	4.49	0.78	มาก	0.23	5
7. ด้านการบริหารจัดการข้อมูลโรงเรียนและการสื่อสารทางไกล	3.75	0.65	มาก	4.26	0.74	มาก	0.14	9
8. ด้านการใช้ระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์	3.72	0.63	มาก	4.11	0.71	มาก	0.10	10
9. ด้านการใช้ระบบการเรียนรู้แบบออนไลน์	3.72	0.66	มาก	4.46	0.73	มาก	0.20	6
10. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อการใช้ ICT อย่างมีประสิทธิภาพ	3.60	0.74	มาก	4.48	0.85	มาก	0.24	4
11. ด้านการประเมินการใช้ ICT ในสถานศึกษา	2.95	0.70	ปานกลาง	4.79	0.61	มากที่สุด	0.62	1
12. ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนด้วย ICT	3.76	0.66	มาก	4.49	0.87	มาก	0.19	7
รวม	3.65	0.72	มาก	4.51	0.79	มากที่สุด	0.24	-

จากตาราง 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของ

ผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$; S.D.=0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน และด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนด้วย ICT มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=3.76$; S.D.=0.66) รองลงมาได้แก่ ด้าน

การจัดการงานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X}=3.75$; S.D.=0.63) และ ด้านการบริหารจัดการข้อมูล โรงเรียนและการสื่อสารทางไกล ($\bar{X}=3.75$; S.D.=0.65) ตามลำดับ

ความต้องการเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้อำนวยการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51$; S.D.=0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประเมินการใช้ ICT ในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.79$; S.D.=0.61) รองลงมาได้แก่ ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ชั้นพื้นฐาน ($\bar{X}=4.66$; S.D.=0.77) และด้านการสื่อสารผ่านสมาร์ตโฟนและโซเชียลเน็ตเวิร์ค ($\bar{X}=4.64$; S.D.=0.79) ตามลำดับ

ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้อำนวยการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาพรวม พบว่ามีค่า $PNI_{\text{modified}}=0.24$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประเมินการใช้ ICT ในสถานศึกษา มีค่าดัชนีสูงที่สุด ($PNI_{\text{modified}}=0.62$) รองลงมาได้แก่ ด้านการสื่อสารผ่านสมาร์ตโฟนและโซเชียลเน็ตเวิร์ค ($PNI_{\text{modified}}=0.27$) และด้านการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูล ($PNI_{\text{modified}}=0.26$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้อำนวยการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาพรวม

อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จำลอง นักพ่อน (2560) ที่กล่าวว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ การเป็นผู้มีอำนาจหรือศักยภาพ เป็นผู้นำที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างแท้จริง จำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถในการบริหาร ซึ่งเป็นศักยภาพที่ซ่อนในตนเองและแสดงออกได้ด้วยพฤติกรรมการทำงาน และสอดคล้องกับบรรพจน์ มุสิกวัตร (2559) และชริสา พรหมรังสี (2557) ที่พบว่า ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้อย่างกว้างขวาง ทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน ทำให้การขับเคลื่อนการพัฒนาบุคลากรของชาติให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งการขับเคลื่อนตั้งแต่ระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานมีความจำเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการวางรากฐานความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้กับผู้เรียน มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ โดยสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษาในปัจจุบันนั้นอยู่ในระดับมาก

2. ระดับความต้องการเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้อำนวยการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีความต้องการเสริมสร้างสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการประเมินการใช้ ICT ในสถานศึกษา มากที่สุด ($\bar{X}=4.79$), ($PNI_{\text{modified}}=0.62$) ซึ่งสอดคล้องกับกิตานันท์ มลิทอง (2548) ที่กล่าวไว้ว่า การที่จะนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานให้มากที่สุดนั้น ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ที่จะเรียนรู้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง มีความตื่นตัว

และมีความชำนาญในนำเทคโนโลยีมาใช้ ตลอดจนอำนวยความสะดวกหรือเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้เข้าถึงและได้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และต้องสามารถประเมินการใช้เทคโนโลยีเหล่านั้นได้อย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

3. ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการเสริมสร้างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้อำนวยการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านการประเมินการใช้ ICT ในสถานศึกษา มีค่าดัชนีสูงที่สุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.62$) รองลงมาได้แก่ ด้านการสื่อสารผ่านสมาร์ตโฟนและโซเชียลเน็ตเวิร์ค ($PNI_{\text{modified}} = 0.27$) และด้านการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูล ($PNI_{\text{modified}} = 0.26$)

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีความต้องการเสริมสร้างสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในด้านที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานและชีวิตประจำวัน เช่น การใช้งานไอซีทีพื้นฐาน การประยุกต์ใช้ ICT

กับการบริหารสถานศึกษา การทำแบบทดสอบออนไลน์ และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์สำหรับผู้สูงวัย

ข้อเสนอแนะ

1. จากการสำรวจความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมของผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน 2 ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมาก ได้แก่ ด้านการประเมินการใช้ ICT ในสถานศึกษา มีค่าดัชนีสูงที่สุดเป็นลำดับที่ 1 และลำดับที่ 2 คือ ด้านการสื่อสารผ่านสมาร์ตโฟนและโซเชียลเน็ตเวิร์ค ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาสมรรถนะ 2 ด้านที่กล่าวมาข้างต้นเป็นลำดับแรก

2. ควรมีการสำรวจความต้องการในการฝึกอบรม ก่อนการจัดการฝึกอบรมให้กับผู้อำนวยการสถานศึกษา

3. ควรทำวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมสมรรถนะด้านอื่นๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กิดานันท์ มลิทอง. (2548). *ไอซีทีเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- จำลอง นักพ่อน. (26 ตุลาคม 2548). *ผู้บริหารมีอาชีพ*. สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2560, จาก <http://www.moe.go.th>.
- ชริสา พรหมรังสี. (2557). *การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2556). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 6. มหาสารคาม: ตักศิลาการพิมพ์.
- เทื่อน ทองแก้ว. (20 ธันวาคม 2548). *สมรรถนะ (Competency): หลักการและแนวปฏิบัติ*. สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2560, จาก <http://dusithost.dusit.ac.th/~ei/tuan/file21122005046.doc>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2547). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- วรพจน์ มุสิกวัตร. (2559). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารในสถานศึกษา อำเภอบ้านคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ราชบุรี.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. (2543). รายงานการวิจัยเอกสาร เรื่อง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). รายงานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ.
- ลำเนา นรสิงห์. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกับจริยธรรมครูฝ่ายปกครอง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: เจริญผล.
- สุทนต์ ศรีไสย์ และคณะ. (2561). การประเมินประสิทธิภาพการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์ เพื่อการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2561, จาก <https://www.researchgate.net>.